

Feltrapport fra rejsen til Nordøstgrønland 2008

"Ragnhilds-hytten" kan bruges igen!

NANOK har i sommer istandsat en række af de små, gamle fangsthytter, der nu igen kan anvendes til ophold og overnatning. Hytterne er ikke blot blevet istandsat; NANOK har samtidig sørget for at forsyne dem med elementær inventar og brændsel. På billedet er NANOK-folk i færd med at renovere Ragnhilds-hytten ved Grejsdalen i Kejser Franz Joseph Fjord. Ragnhilds-hytten er blot en af de ni hytter, som NANOK har istandsat i sommeren 2008. I baggrunden ses det imponerende Teufelschloss fjeld. Læs mere om dette og NANOKs øvrige projekter i denne rapport.

Indledning

Nordøstgrønlandsk Kompagni NANOK har haft en travl og vellykket 18. feltsæson. Vi er nu for alvor igen kommet i gang med renovering af hytterne og resultatet af denne sommers arbejde er ikke mindre end yderligere ni istandsatte hytter og stationer, der nu står til fri afbenyttelse. Vi er meget glade for, at en række af de gamle hytter således fortsat kan være et levende aktiv for Nationalparken i Nordøstgrønland.

Et centralt formål med denne sommers ekspedition har været at afprøve et helt nyt koncept for renoveringen, som NANOK har udviklet og forventer at anvende i årene fremover. Konceptet baserer sig på filosofien om, at det ikke blot er nødvendigt at reparere selve hyttens konstruktion, dvs. udskifte defekte brædder og iturevet tagpap. Hvis det alt sammen skal være til nogen nytte, må der også være elementær inventar og forsyninger til rådighed. Derfor indeholder NANOKs renovering nu tre punkter:

- 1) at renovere hytten udvendig som indvendig, således at den igen fremstår brugbar og i god overensstemmelse med sin oprindelige, historiske skikkelse,
- 2) at forsyne hytten med en passende kulovn og andet grundlæggende inventar, herunder skovle, koste, spande, hyttelampe, hyttebog, m.m.
- 3) at supplere hytten med basale forsyninger, dvs. kul, petroleum og optændingspinde, etc.

Der efterlades imidlertid aldrig madvarer eller hundefoder af nogen art i hytten, da dette blot frister bjørne og ræve til at bryde ind og ødelægge hytten.

Da det har vist sig vanskeligt at anskaffe passende hytteovne, har NANOK som noget helt nyt selv udviklet en såkaldt NANOK-hytteovn. Det er en lille, robust og relativ simpel kulovn, der passer godt til de små fangsthytter, og som vi har konstrueret på basis af erfaringer og ideer fra mange sider.

Oven er designet og produceret for NANOK af Kristian Nevers Smede- & Maskinteknik. Kristian, der selv er forhenværende Sirius- og NANOK-mand, har i løbet af vinteren leveret de første ti NANOK-hytteovne, hvoraf syv nu er installeret i hytter i Nordøstgrønland.

Det omtalte koncept kan sikkert forfines på flere områder og vi opfordrer enhver, der kommer til at anvende hytter, som vi har istandsat, til at give os feedback om renoveringen og forbedringsmuligheder eller andet som man gerne vil meddele os. Vi hører naturligvis særlig gerne om, hvordan NANOK-hytteovnen fungerer.

Sommeren har ligeledes givet os god erfaring om, hvor stort et arbejde der ligger i at renovere de små fangsthytter. En vigtig viden, som får betydning for planlægning af den fremtidige renovering.

Fra forskellige grupper af brugere, herunder videnskabsfolk og Siriusmænd, har vi i løbet af sommeren modtaget mange anerkendende ord samt gode ideer til hvilke hytter vi kunne renovere i fremtiden. Alt i alt føler vi os nu godt rustede til at fortsætte arbejdet i de kommende år.

NANOK takker først og fremmest vor faste sponsor - Aage V. Jensens Fonde - for aldrig svigtende tillid og støtte, der mere end noget andet gør det muligt for os at realisere vore planer og visioner.

Også en særlig varm tak til Royal Arctic Line for sponsorering af godstransport.

Vi sender desuden en stor og velment tak til de talrige privatpersoner, der hver for sig har ydet støtte og vist positiv interesse for vort arbejde.

Sluttelig en varm tak til vore mange gode samarbejdspartnere samt til ekspeditioner og myndigheder, der har ydet et positivt bidrag til at gøre vort arbejde muligt.

På NANOKs vegne

Peter Schmidt Mikkelsen

Feltrapport for Sydholdet 2008

Opgaver

Sydholdet havde følgende opgaver:

- at renovere 4 - 8 hytter i Kong Oscar Fjord området: fx Villa [117]¹, Jostein [205], Maristua [236], Svedenborg [241], Arentz hytten [304], Namdalshytten [305], Bjørnheimen [310], Brøggers hytte [317], Noa Sø hytten [322],
- at tilse og foretage vedligehold af M/B "Agsut" samt tilse NANOK depot i Sydområdet, dvs. Ella Ø og Mestersvig / Nyhavn,
- at modtage gods til NANOK på Ella Ø og i Mestersvig / Nyhavn,
- at optælle NANOK-depot på Ella Ø og i Mestersvig / Nyhavn.

Sydholdet

Peter Schmidt Mikkelsen, NANOK. Søren Andersen, NANOK. Asger Lakmann Nielsen, maskinmester og tidligere Siriusmand 1977-79.

Det samlede forløb

Det lykkedes for Sydholdet at løse sine opgaver og samlet set renovere fem hytter, heraf fangststationen Maristua. I alt sejlede vi ca. 760 km med "Agsut".

Sammen med Nordholdet tog vi fra Kastrup den 21. juli 2008 og nåede samme dag via Keflavik, Reykjavik til Akureyri, hvor vi overnattede på Hotel Akureyri. Den 22. juli fortsatte vi med Dash-8 videre til Constable Pynt og derfra med Twin Otter til Daneborg, hvor vi tog afsked med Nordholdet. Derfra fortsatte vi med Twin Otteren til Ella Ø, hvor vi ankom sidst på eftermiddagen.

Vi blev hentet af Twin Otteren og Nordholdet på Ella Ø den 12. august og fløj med denne til Akureyri via en mellemlanding i Constable Pynt. Efter en overnatning i Akureyri på Hotel Akureyri nåede vi via Reykjavik og Keflavik tilbage til Kastrup den 13. august 2008.

Sydholdets sejlruiter med "Agsut": (1. tur = brun, 2. tur = grøn, 3. tur = rød, 4. tur = grå, 5. tur = blå). I alt ca. 760 km.

Ankomst

Der var blæst, rusk og regn i luften, da vi landede på banen ved Ella Ø Station den 22. juli. Heldigvis var modtagelsen af de tilstedeværende Siriusmænd som altid hjertelig. Vi blev afhentet ved flyet og fik al vores bagage fragtet lige til døren i det gode hus "Ørnereden", hvor vi straks indkvarterede os. Der kom hurtigt bulder i kulovnen og medens varmen fra ovnen bredte sig ud i krogene på det dejlige gamle ekspeditions-hus, blev vi inviteret til aftensmad og hyggeligt samvær hos Sirius i "Pynten". Efter en god ankomst til Ella Ø følte vi os nu godt rustede til at tage fat på opgaverne.

Klargøring

Onsdag den 23. juli startede som dagen før sluttede, med gråvejr; men hen på dagen kom opklaringen og solskinnet og vi kunne nu nyde sommervarmen til arbejdet.

Straks efter morgenmaden tog vi fat på at pakke "Agsut" ud af sine vinterklæder. Presenningerne blev fjernet og en hurtig inspektion viste, at båden havde klaret overvintringen fint. Dog viste det sig, at adskillige af de skuer, der holder kølskinnen, var knækket og måttet udskiftes. I

¹ Tal i parentes [] refererer til Peter Schmidt Mikkelsen: "Nordøstgrønland 1908-60", (1994).

mellemtiden havde Asger taget fat på et grundigt eftersyn og klargøring af "Agsut"s maskineri og hen på dagen kunne han uden besvær starte den gamle Lister-motor på det samme batteri, der havde siddet i båden vinteren over. Imedens havde Søren og Peter kastet sig over at klargøre de øvrige ting til vores første sejlads, dvs. samle stabler af brædder, tagpap, værktøj, våben, sikkerhedsudstyr, proviant og meget mere. Ved lavvande kl. 22 var alt så vidt, at vi kunne trille "Agsut" i vandet på ophalervognen og få os nogle timers søvn, inden vi kl. 04 den 24. juli stod op ved højvande, hvor "Agsut" flød og kunne sejles til opankring.

Lidt over middag den 24. juli var alt pakket, kontrolleret og lastet til vores første sejlads.

Første sejlads: Maristua [236] på Ella Ø

I perlende solskin og vindstille vejr kunne vi den 24. juli kl. 15 forlade Ella Ø og sætte kurs mod vores første renoveringsopgave:

Maristua [236]. Hytten, der i virkeligheden er en gammel fangststation fra 1930, ligger blot 14 km fra Ella Ø stationen og vi havde bevidst udvalgt os hytten som første opgave for at afprøve vores grej og øve os, inden vi tog afsted på de længere ture.

Maristua så ud som vi havde forventet af en hytte, der ikke havde været brugt eller vedligeholdt i omkring tredive år. Ifølge hyttbogen havde Sirius anvendt Maristua til vinterbrug sidste gang i 1980. Da vi havde fået udstyr og materialer på land og rejst vore telte, gik vi straks i gang med hytten og da vi holdt fyraften ved 22-tiden var arbejdet så vidt, at Peter kunne rulle sin sovepose ud på det fejede hyttegulv og overnatte under tag.

Næste morgen, den 25. juli, fortsatte arbejdet og ved dagens afslutning var Maristua komplet beklædt med nyt inderpap. Døre og vinduer var repareret og inde i hytten var det oprindelige bord blevet repareret og sat op på sin gamle plads igen

Øverst: Maristua [236] før renoveringen. Nederst: Maristua efter renoveringen.

Arentz hytten [304] under og efter renoveringen.

og der var lavet en ny og god køje.

Medens det fine solskinsvejr fortsatte, kunne vi den 26. juli afslutte første del af renoveringen ved at lægge et godt lag ydersvejsepap på hytten samt lave en solid skodde til vinduet. Vi kom til at mangle en enkelt rulle tagpap, men det gjorde ikke så meget, fordi vi alligevel skulle tilbage til Maristua, når vi havde modtaget de nye kulovne og hytteinventar med forsyningskibet "Arina Arctica" i Mestersvig.

Sidst på aftenen var vi færdige og afsejlede mod Ella Ø station, som vi ankom til lidt før midnat.

Anden sejlads: Arentz hytten [304] i Sofia Sund

I det fine søndagsvejr den 27. juli gjorde vi os parate til næste tur. Vi havde høstet nogle erfaringer på den første tur, som vi nu fik mulighed for at drage nytte af. Midt på eftermiddagen lettede vi anker og satte kurs mod Arentz hytten [304] i Sofia Sund, omkring en fire timers sejlads fra Ella Ø stationen. På vejen passerede vi Svedenborg [241], som vi havde overvejet at renovere; men vi nåede hurtigt til den konklusion, at

den var for besværlig at tage fat på, da den ligger oppe på en 5-6 meter lodret skrænt, uden gode muligheder for tage større mængder materialer i land fra søsiden.

I stedet fortsatte vi ufortrødent mod Arentz hytten - også kendt som Rødebjerg hytten - som vi ankom til hen på aftenen. Medens Asger og Søren rejste deres telte, fejede Peter ud i hytten, så den kunne bruges til overnatning.

Arentz hytten var i nogenlunde god stand, og vi kunne måske have afsluttet renoveringen allerede før midnat næste dag, den 28. juli; men vi måtte afbryde påsvejsningen af yderpap pga. regnvejr, der passerede sidst på dagen. Den pause der her opstod, udnyttede vi til en lille moskusokse-fotosafari i omegnen. Specielt på nordskrånningerne i Sofia Sund og senere Dusén Fjord observerede vi mange småflokke af moskusokse, sammenlagt nok mere end et par hundrede dyr. Regnvejret ebbede ud og vi genoptog papningen af Arentz hytten, der stod færdig, da vi ved 02-tiden gik til køjs.

Efter morgenmaden den 29. juli sejlede vi tilbage til Ella Ø for at klargøre til næste tur.

Tredje sejlads: Bjørnheimen [310] i Antarctic Sund

Bjørnheimen [310] før og efter renoveringen.

Efter optankning af materialer og forsyninger på Ella Ø i løbet af den 29. juli nåede vi en time efter midnat frem til Bjørnheimen [310], en lille hytte i munden af Nanortalikdal i Antarcicsund. Som sædvanlig slog vi straks lejr og ryddede op i det værste skidt, inden vi gik til køjs ved 03-tiden den 30. juli.

Efter morgenmaden fortsatte vi arbejdet, og da vi sluttede ved midnatstid, havde Bjørnheimen allerede fået et grundigt ansigtsløft, inklusive nyt trægulv, reparation af defekte døre og hul i væg, nyt vindue, ny køje og ny kulovn (L. Lange & Co) samt et komplet lag underpap. Resten klarede vi den følgende dag, hvor der også blev påsvejset yderpap samt monteret bord og skodde. Bjørnheimen var igen blevet en fin lille hytte, da vi afsejlede mod Ella Ø den 31. juli kl. 18.

Fjerde sejlads: Skibsmik og reparation i Nyhavn/Mestersvig

I mellemtiden havde vi modtaget underretning om, at Royal Arctic Line's forsyningsskib "Arina Arctica" ville anløbe Mestersvig om eftermiddagen den 1. august. Efter en overnatning i Ørnereden pakkede vi derfor "Agsut" og afgik mod Nyhavn. Efter en fin tur gennem Kong Oscar Fjord ankom vi efter ca. 10 timers sejlads og blev hjertelig modtaget i Nyhavn af Tårnuglerne, der gæstfrit indkvarterede os i Rødull-huset. Den 2. august deltog vi i skibsmikken, hvor

vi dels skulle modtage vore egne forsyninger, men også var glade for at kunne give Tårnugler og Siriusfolk en hjælpende hånd med at tømme de mange containere, inden arbejdet sluttede kl. 02.

Den 3. august kl. 13 var "Agsut" fuldtlastet med friske forsyninger og vi gik fra kaj i Nyhavn - men så fik "Agsut" pludselig en skrue løs!

Uheldet skete blot nogle få meter fra kajen, hvor vi skulle manøvrere udenom nogle isflager. Herved kom tovet til vores gummibåd ind i "Agsut"s propel. Resultatet var, at propellen blev rykket bagud af akslen, men heldigvis stoppet af isgitteret. Bagefter måtte vi konkludere, at der faktisk var tale om et held i uheld, for af uklare årsager havde propellens låsemøtrik allerede løsnet sig og var tabt, således at det blot var spørgsmål om tid, inden propellen ville glide af akslen. Nu hvor det skete i Nyhavn kunne hjælpsomme Siriusfolk straks bugser os tilbage til kajen og derpå bistå os i reparation af "Agsut". Mestersvigs gummiged blev en uvurderlig hjælp til at løfte "Agsut"s agterstavn op af vandet, så Asger kunne gennemføre en særdeles vanskelig reparation og bringe propellen tilbage på sin rette plads - en opgave, som Asger klarede på aldeles fremragende vis! Glade over at det ikke var gået værre, kunne vi kl. 23 forlade Nyhavn med kurs mod Ella Ø. For at komme udenom drivisen i Kong Oscar Fjord fulgte vi sydkysten omtrent til Menander Øer og

Til venstre: Royal Arctic Lines forsyningsskib "Arina Arctica" i Nyhavn ved Mestersvig.

Til Højre: Reparation af "Agsut" sammesteds.

Noa Sø hytten [322] under og efter renoveringen.

derfra mod Kongeborg, hvor isen ophørte. Undervejs i den lyse nat passerede vi det russiske krydstogtskib og isbryder "Kapitan Khlebnikov", der var for udgående.

Kongeborgen [224-2] og Maristua [236]

Ved halvfemtiden om morgenen den 4. august gjorde vi et kort stop ved Kongeborgen [224-2], hvor vi lossede to sække kul og en dunk petroleum. Hytten var i fin stand og vi kunne derfor straks fortsætte til Maristua [236] for at færdiggøre arbejdet der.

Vi nåede Maristua ved 8-tiden og efter en portion müsli monterede vi den manglende bane tagpap, en splinterny NANOK-ovn (serienr. 001) samt et flot navneskilt udenpå hytten. Desuden forsynede vi hytten med en NANOK-hyttekasse indeholdende diverse inventar. Ved middagstid kunne vi fortsætte til Ella Ø for at supplere op til vores femte

og sidste sejlads.

Femte sejlads: Arentz hytten [304], Noa Sø hytten [322], Ragnhilds-hytten [337] og Bjørnheimen [310]

Tirsdag den 5. august kl. 10 afgik vi fra Ella Ø med kurs mod Arentz hytten [304], som vi nåede kl. 14. Her blev NANOK-ovn serienr. 002 installeret. Desuden monterede vi et navneskilt og lossede en fyldt NANOK-hyttekasse. Efter 2½ time var vi færdige og på vej mod Noa Sø hytten [322] i bunden af Dusén Fjord, en sejlads på omkring 12 timer med det gode skib "Agsut".

Efter en fin sejltur nåede vi Noa Sø hytten tidligt om morgenen den 6. august. Inden vi havde losset og slået lejr var klokken blevet otte og vi havde behov for at sove nogle timer, inden vi stod op kl. 12 for at starte renoveringen. Ved fyraften kl. 22 manglede vi blot at svejse yderpappen på, installere

Til venstre: NANOK-hytteovn klar til at blive installeret i Ragnhilds-hytten [337].

I midten: NANOK-hyttekasse med indhold af elementær inventar.

Til højre: NANOK-hytteovn og inventar i Ragnhilds-hytten.

kulovnen og nogle andre småting. Det ordnede vi så næste dag, den 7. august, hvor Noa Sø hytten stod fix og færdig med NANOK-ovn serienr 003 kl. 17. Herefter lettede vi anker og tøffede langsomt ud gennem det lavvandede strømsted med kurs mod Ragnhilds-hytten [337] i Grejsdalen, omkring 13 timers sejlads derfra. Undervejs gjorde vi et kort stop ved Devoldhytten [318], der vedligeholdes af Sirius. Et kort stykke derfra mødte vi i øvrigt Siriusfolkene fra Ella Ø på vej til Devoldhytten i deres kutter "Dorthe".

Efter en fin natlig sejlads nord om Ymer Ø, nåede vi Grejsdalen ved 7-tiden om morgenen den 8. august. For at kunne gennemføre renoveringen og nå rettidig tilbage til Ella Ø, tog vi straks efter morgenmüslien fat på renoveringen. Vi havde nu fået så meget rutine, at vi var færdige samme aften lige før midnat, hvor vi forlod Ragnhilds-hytten nyistandsat og komplet forsynet inkl. NANOK-ovn serienr. 004. Vi sejlede nu mod Bjørnheimen [310] for her at gøre et kort stop og losse en NANOK hyttekasse.

Efter lidt natlig blæst og søgang ankrede vi i fint stille solskinsvejr op ved Ella Ø den 9. august kl. 10. Vore sejlads var hermed vel afsluttede. Tilbage stod blot at rigge "Agsut" af og klargøre til vinteren.

Afrigning og besøg

Dagene 10. og 11. august havde vi på forhånd dedikeret til afrigning og klargøring til vinter. Morgenen 10. august bød på kraftig pålandsvind og dønninger, så vi var godt tilfredse med, at vi allerede den foregående eftermiddag havde fået halet "Agsut" sikkert på land igen. Nu gik vi hver for sig i gang med klargøre båd og diverse udstyr til den kommende vinter.

Hen på formiddagen ankom inspektionsskibet "Vædderen" med bl.a. Admiral Nils Wang og forfatteren Troels Kløvedal ombord. Kløvedal er i gang med optagelserne til en række tv-udsendelser om den danske orlogsflåde, der kan fejre sit 500 års jubilæum i 2010. Nu var han og filmholdet så kommet til Nordøstgrønland for at lave optagelser på Ella Ø og en række andre lokaliteter. I den forbindelse blev

Sydholdet ved ankomsten til Ella Ø efter sidste sejlads. F.v.: Asger, Søren og Peter.

Peter interviewet omkring Ella Ø's og Nordøstgrønlands historie. Sidst på eftermiddagen fortsatte "Vædderen" sin færd.

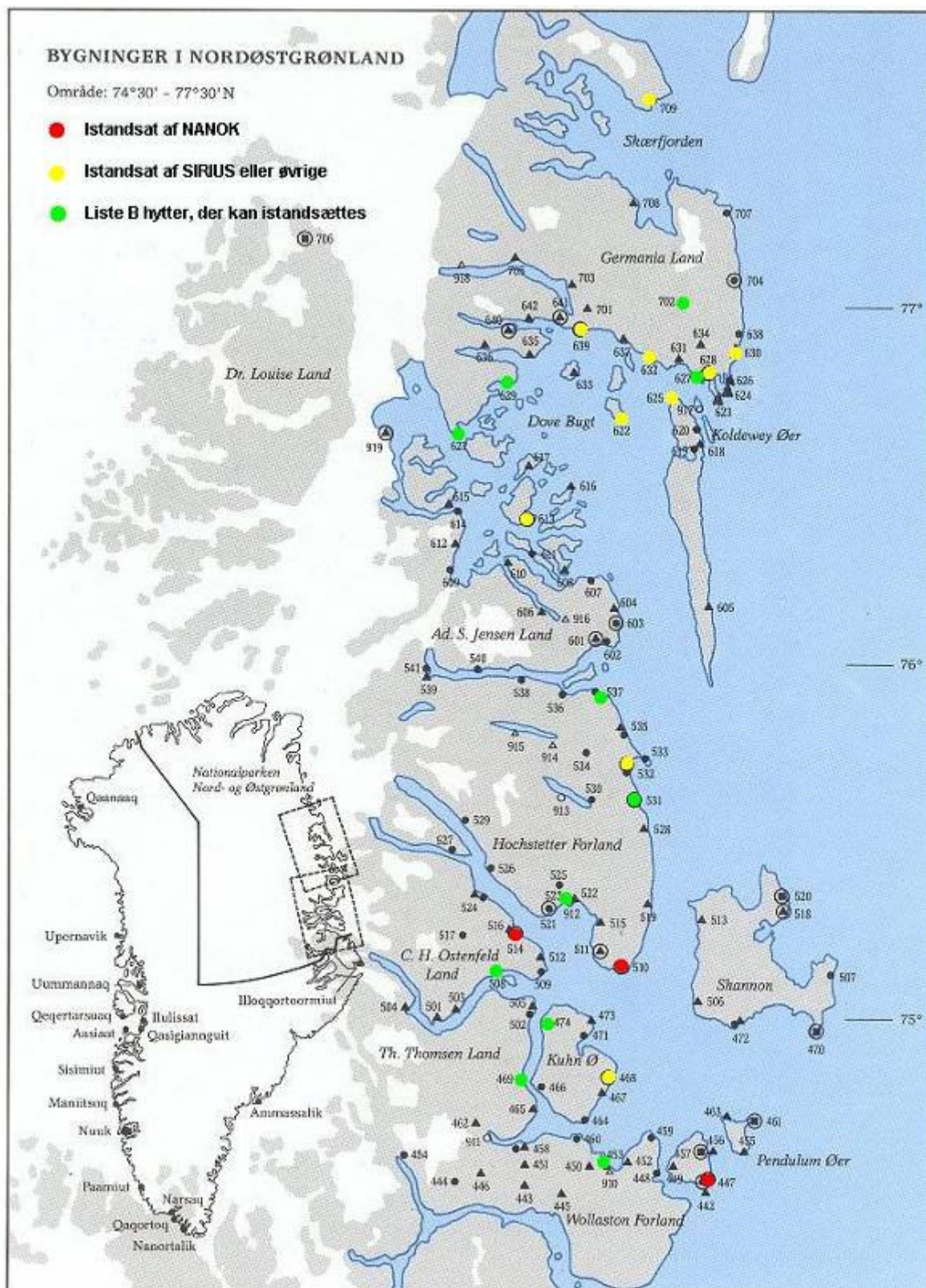
Den 11. august bød på endnu et kort skibsbesøg. Denne gang af den flotte tremastede skonnert "Activ" med kurs nordover mod Danmarkshavn. Ombord var bådens tyske ejer, GEUS-geologerne Christian Knudsen, Naja Mikkelsen, m.fl.. Vi havde et kort, men hyggeligt besøg af skibets besætning i Ørnereden.

Hjemrejse og tak til ...

Tirsdag den 12. august 2008 havde vi alt klar til vores afrejse. Vejret var lidt smågråt og nu fornemmede man, at sommeren begyndte at gå på hæld. Vi lukkede skodderne i Ørnereden og sagde farvel til vore gode venner, Siriusfolkene, inden Twin Otteren ved 16-tiden ankom med Nordholdet for at afhente os.

Det har som altid været en stor oplevelse og glæde at besøge Kysten, og Sydholdet vil her til slut gerne sende en hilsen og varm tak til alle, der har bistået os i løbet af sommeren, ikke mindst alle Siriusfupperne på Ella Ø samt Tårnugler og mandskab i Mestersvig. Også en varm tak til Aka Lynge, der styrede POLOG-logistikken fra Constable Pynt.

Asger, Søren og Peter

Kortene på denne og modstående side viser vedligeholdelsesstatus for de gamle hytter, huse og stationer i Nordøstgrønland. Lokalteter markeret med rødt eller gult kan forventes at være i nogenlunde brugbar stand. Øvrige lokaliteter kan derimod ikke forventes at være anvendelige. Lokalteter mærket med grønt er øvrige liste-B hytter, som NANOK eventuelt vil renovere og vedligeholde i de kommende år.

Feltrapport for Nordholdet 2008

Opgaver

Nordholdet havde følgende opgaver:

- at afslutte renovering af Elvsborg [407] samt renovere yderligere 3 - 6 hytter i Clavering Ø / Daneborg området: fx Mellemhuset [367], Norma hytta [411-2], Dahl Skær hytten [412], Henning Elv hytten [416], Leirvågen [434], Bjørnnesstua [437], Fiskerhytten [438-4],
- at tilse og foretage vedligehold af NANOKs depot i Nordområdet (Sandodden / Daneborg),
- Modtage gods til NANOK på Daneborg,
- Optælling af NANOK-depot i Sandodden / Daneborg.

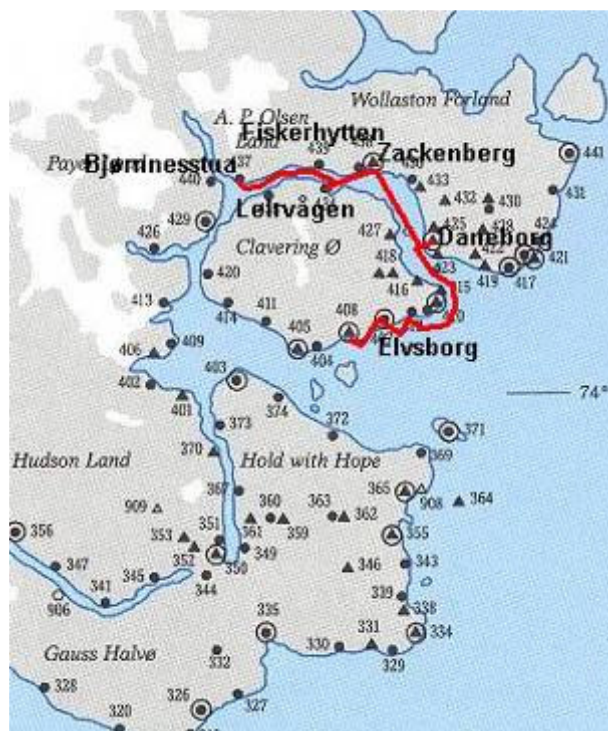
Nordholdet

Bestod af Fritz Ploug Nielsen, til daglig skipper på Royal Arctic Lines forsyningskib "Arina Arctica", Mads Vedel, tidligere Siriusfup og Anders Ibsen, tidligere Siriusfup.

Klargøring på Daneborg:

Vi fulgte med Sydholdet fra Danmark til Daneborg. Efter en flyvetur i lav højde og med kraftig sidevind og en del lufthuller ankom vi til Daneborg. Her var vejret ikke bedre. Det blæste ca. 30 knob fra nord i regn og slud og med en temperatur på plus 3 grader. Det skulle dog vise sig at være den eneste gang vejret for alvor viste sig fra sin mindre gode side i de tre uger, vi var på Kysten. Men som Palle Norit, den tidligere chef for Patruljetjenesten, en gang meget rigtigt sagde: *"Der er en årsag til, at der ikke er så mange kasinoer i Nordøstgrønland"*.

Vi fandt alting i bedste orden og med stor hjælp fra Sirius lykkedes det os at gøre alting klar til sejlads på 1½ dag. Vores første mål var at komme om på sydsiden af Clavering Ø og se hvordan Elvsborg [407] havde klaret vinteren. Elvsborg var blevet sat i stand udvendigt af sidste års NANOK hold og det var vores opgave at gøre opgaven færdig.

Nordholdets sejlruiter(rød linie) med Humber gummibåd.

Isen ved Kap Breusing

Efter en kort testsejlad af vores Humber gummibåd var vi klar til at gøre forsøget. I høj sol kom vi af sted og på trods af meget is mellem Kap Breusing og Kap Mary, lykkedes det os at komme igennem til Elvsborg. Vi fandt stationen i god stand og tør indvendig. Vi fik dannet os et overblik og sendt to mand tilbage til Daneborg efter

Fritz tager bestik af den tætpakkede is ud for Kap Breusing på Clavering Ø.

*Til venstre: Frokost på Elvsborg. Fritz, Anders og Mads.
Til højre: Fritz i dyb koncentration under arbejdet på Elvsborg.*

brædder til gulv, en sejltur på lidt over en time. På vej retur til Elvsborg blev vi stoppet af is fra landbrækket og lige så langt øjet rakte, på trods af at vi havde en af verdens mest erfarne ishavskaptajner med os, så lykkedes det først for os at komme igennem 12 timer og tre forsøg senere. To dage efter var isen væk.

Restaureringen af Elvsborg [407]

Vi brugte tre dage på Elvsborg med at lægge nyt gulv, lave vinduer/skodder, renovere døren og udskifte diverse brædder samt lave en kulkasse. Vi valgte at bevare mest muligt af de oprindelige vægge og inventar, som havde nydt godt af sidste års restaurering af det ydre. Af seværdigheder i selve hytten kan nævnes, at bl.a. Eli Knudsen har ridset

sit navn i væggen i 1941.

Det blev også til en tur til Dødemandsbugten og se på rester efter eskimoerne og efterladenskaber fra 2. Verdenskrig.

Fiskerhytten [438-4] ved Zackenberg

Det eneste vi nu manglede på Elvsborg var at opsætte en ny ovn, som først kom med skibet. Nu gik turen til Fiskerhytten ved Zackenberg, som Ivar Ytreland byggede i 1949, til brug ved det årlige ørredfiskeri gennem 1940'erne og 1950'erne. Hytten havde i høj grad brug for det, der på nydansk hedder en "makeover" både udvendigt og indvendigt. En af de udfordringer vi stødte på ved de tre fangsthytter, som vi fik sat i stand ud over Elvsborg var, at den vold af jord og sten, som er lagt rundt om hytterne

*Til venstre: Elvsborg [407] i sommeren 2007 før NANOK startede renoveringen.
Til højre: Efter to sæsoners arbejde står Elvsborg stationen i dag klar som ny.*

Til venstre: Nordholdet i gang med fyraftens beskæftigelse: ophaling af gummibåd ved Sandodden.

Til højre: Ny NANOK hytteovn monteret i Leirvågen [434].

for at beskytte den og holde på tagpappet rent faktisk har gjort mere skade end gavn. Især ved de hytter, der ikke har noget tagpap på taget. Volden begrænser nemlig smeltevand og andet i at blive drænet væk fra hytten. Det resulterer i en del råd, med behov for udskiftning af brædder til følge.

Skibsmik

Ved Zackenberg station, hvor vi havde taget ophold under restaureringen af Fiskerhytten, fik vi ofte besøg fra forskningsstationen ZERO. Gæsterne var meget interesserede i NANOKs arbejde og hjalp os flere gange med selve restaureringen, når de havde

mulighed for det.

På grund af is i Kong Oscars Fjord valgte det årlige forsyningskib, Arina Arctica, at anløbe Daneborg før Mestersvig, som det ellers var planlagt. Skibsmik skaber altid travlhed. Udover at pakke gods ud til NANOK på Daneborg havde vi også til opgave at pakke gods til næste års NANOK nordhold, som skal istandsætte den gamle fangststation Ottostrand. Godset skulle stå klar, så inspektionsskibet "Vædderen" kunne tage det med til Ottostrand i midten af august. Vi havde også tid til at give Sirius en hjælpende hånd og af en eller anden uforklarlig årsag endte Anders med hjælpe

Til venstre: Fritz og Mads arbejder på Fiskerhytten [438-4] ved Zackenberg.

Til højre: Fiskerhytten efter renovering.

Bjørnnesstua [437] før og efter renovering.

til ude i provianthuset. Desværre havde Fritz er uheldigt fald under selve skibsmikken og fik, efter 2 dages venten og konsultation med en læge fra vores forsikringsselskab, en plads på en Sirius flyvning til Island, hvor han skulle undersøges. Herfra gik turen hjem til Ålborg og en rekonvalescens på adskillige uger.

Bjørnnesstua [437]

Under skibsmikken fik vi mulighed for at bruge "Arina Arctica"s helikopter. Den brugte vi til at flyve 100 m² tagpap ind til Bjørnnesstua i den vestlige ende af Store Sødal ved munden af Tyrolerfjord. Her brugte vi 3 dage på at gøre hytten funktionsduelig igen, med nyt inderpap og yderpap, nyt vindue samt reparation af døre og buffer. Vi kunne godt mærke af Nordholdet var blevet reduceret fra tre til to deltagere. Fritz var stærkt savnet, især i form af sit gode kammeratskab og sine praktiske

evner.

Leirvågen [434]

Hytten ved Lerbugten fik samme tur som de andre fangsthytter. Her satte vi også for første gang en af de nye NANOK kulovne op, som er lavet af Kristian Nevers, der var leder af NANOKs sydhold i 2007 og som tidligere har været chef for Sirius. Det var et fantastisk koncept, hvor Kristian på den ene side har gjort det nemt for os (alt hvad der skal bruges fra ovn til rør er i en og samme kasse) og på den anden side har formået at lave en ovn, som falder autentisk ind i den gamle fangsthytteatmosfære. Den største udfordring vi havde, var at få døren til at lukke tæt, fordi hytten er helt utrolig skæv i alle vinkler og dimensioner. Derudover var det svært at pappe hytten, fordi der i perioder var meget vind fra nord.

*Til venstre: Leirvågen [434] ved Lerbugten før Nordholdet gik i gang.
Til højre: Leirvågen efter to dages renovering.*

Samarbejde

Vi fik igen i år stor støtte fra Sirius, som hjalp os flere gange og især i forbindelse med Fritz' hjemrejse fik vi en uvurderlig støtte. Derudover nød vi det gode naboskab med DMU'erne på Daneborg Vejrstation. Desuden havde vi i år i særlig grad noget at gøre med logistikfolkene på forskningsstationen ZERO ved Zackenberg, både socialt, men også i forbindelse med restaureringen af de tre fangsthytter, som vi nåede i år, og som alle er placeret inden for det geografiske område, de arbejder i. Vi fik også god støtte fra Royal Arctic Line både i form af helikopterstøtte, men også i form af friske forsyninger. Der skal lyde en stor tak til alle for godt samarbejde og hyggeligt samvær.

Afslutning

Da Elvsborg og tre fangsthytter var færdige og tre uger gået, havde vi en klar fornemmelse af at efteråret var på vej, og brugte de sidste to dage på at tælle op, pakke ned og gøre status. Det blev til en sidste snak med hundene og et ønske om god overvintring til fupperne før vi tog med Twin Otteren sydover til Ella Ø, hvor vi blev genforenet med Sydholdet.

Fritz, Mads og Anders

Tak til alle for endnu en god sommer!

NANOK-teamet 2008 samlet på Ella Ø ved afrejsen fra Nordøstgrønland.

Fra venstre: Peter Schmidt Mikkelsen, Anders Ibsen, Asger Lakmann Nielsen, Søren Andersen og Mads Vedel. Den sjette deltager, Fritz Ploug Nielsen, mangler på billedet, da han desværre måtte rejse hjem i forvejen pga. sin tilskadekomst.

Om NANOK

Nordøstgrønlandsk Kompagni NANOK er en privat, nonprofit organisation stiftet i 1992 på baggrund af det tidligere *Østgrønlandsk Fangstkompagni NANOK A/S*, grundlagt i 1929.

NANOK's formål er bl.a. *at bidrage til udbredelse af kendskabet til Nordøstgrønland og dets kulturhistorie samt at bidrage til sikring af områdets kulturminde og bygninger.*

NANOK består af en kreds på syv personer, kaldet Bestyrelsen. Disse er Peter Schmidt Mikkelsen (direktør), Jens Erik Schultz, Tommy Pedersen, Søren Andersen, Martin Reenberg, Palle V. Norit og Søren Rysgaard. Foruden denne bestyrelse deltager en række enkeltpersoner – "NANOK'ere" - aktivt i arbejdet. Al arbejde i NANOK er frivilligt og ulønnet.

NANOK udsender hver sommer et felthold typisk bestående af 5 – 10 deltagere fordelt på 2 eller 3 hold, der i 3 – 5 uger arbejder i Nordøstgrønland. Resultatet af dette arbejde dokumenteres og offentliggøres i en feltrapport. Ekspeditionsdeltagerne udvælges af bestyrelsen. I årene 1991-2008 er der udsendt i alt 106 NANOK'ere – eller mere end 50 enkeltpersoner - til Nordøstgrønland.

For at kunne gennemføre arbejdet råder NANOK over et betydeligt ekspeditionsmateriel. Derimod besidder NANOK ingen fast ejendom i Grønland.

NANOK's arbejde finansieres af Aage V. Jensens Fonde. Royal Arctic Line sponsorerer Nanoks godstransport. Kompagniet støttes desuden af en lang række private bidragydere. Blandt sine mange, gode samarbejdspartnere tæller NANOK bl.a. Air Greenland, Danmarks Miljøundersøgelser, Dansk Polarcenter, Flugfélag Islands, Forsvarets Vagt Mestersvig, Grønlands Hjemmestyre, Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, Grønlands Naturinstitut, Logistikcenter Grønland, NANU-travel, Polar Logistics Group (POLOG), Slædepatruljen Sirius.

NANOK har siden 1991 renoveret og vedligeholdt ca. 30 kulturhistoriske bygninger og har for denne indsats modtaget betydelig anerkendelse, bl.a. fra Grønlands Hjemmestyre samt Grønlands Nationalmuseum & Arkiv.

I årene 2003-2007 udarbejdede NANOK på opfordring af Grønlands Hjemmestyre en ny, unik bygningsmæssig status for samtlige kulturhistoriske hytter og stationer i Nordøstgrønland. Registreringerne er stillet vederlagsfrit til rådighed for Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk.

NANOK har fra sommeren 2007 med Hjemmestyrets godkendelse genoptaget renoveringen af hytter i Nordøstgrønland.

Liste over nordøstgrønlandske stationer og hytter renoveret af NANOK 1991 - 2008:

Nr.	Navn	Istandsæt år	Nr.	Navn	Istandsæt år
201	Antarctichavn	2001 (knust af lavine 2002)	356	Hoelsbu	1999, 2000, 2007
218	Kap Peterséns	1998	405	Eskimonæs	1998
224-2	Kongeborgen	2001	407	Elvsborg	2007-2008
222	Holm Bugt hytten	2001	417	Kap Herschell	2002
236	Maristua	2008	425	Sandodden/Karina	1994-2000, 2007
304	Arentz hytten	2008	429	Moskusheimen	1994
308	Kap Humboldt	1997	434	Leirvågen	2008
308	Bjørnheimen	2008	438-2	Zackenbergt	1991, 1992
322	Noa Sø hytten	2008	438-4	Fiskerhytten	2008
324	Varghytten	2002, 2007	437	Bjørnnesstua	2008
335	Myggbukta	1999, 2007	447	Germaniahavn	1999
337	Ragnhilds-hytten	2008	510	Hochstetter	1996, 1998
340	Kap Ovibos hytten	2000, 2007	514	Ny Jonsbu	1995
350	Loch Fyne	1993, 2007			

Kilde vedr. hyttenumre og -navne: Peter Schmidt Mikkelsen *Nordøstgrønland 1908-60*, Aschehoug 2001

